

Lietuvos meno kūrėjų asociacija

Su smuiku per pasaulį

2012-06-01

ŽURNALAS: Muzikos Barai

TEMA: Biografinė literatūra

AUTORIUS: Gerūta Griniūtė

DATA: 2012-06

Su smuiku per pasaulį

Gerūta Griniūtė

Nors už lango vis aiškiau įsigali artėjančios vasaros tvarka, gatvėmis, regis, įgavusios materialų pavidalą, slankioja niūrios nuotaikos, matome ir girdime drumzlinas žinias, kurios drumzlinai nuteikia mus likusiai dienai ar net visai savaitei.

Tik štai kol vieni žmonės vaikšto nukabinę nosis ir grūmoja likimui dėl pro langą neįlekiančio kepto karvelio, kiti tuo metu žvelgia į gyvenimą pozityviai ir uoliai dirba siekdami savo tikslų, visa širdimi tikėdami sėkme. Pastarajai žmonių daliai neabejotinai priklauso jauna talentinga smuikininkė Dalia Kuznecovaitė.

Dalia, gimusi 1988-ųjų rudenį Vilniuje, pažintį su muzika pradėjo į pasaulį žvelgdama dar pro lopšio kraštą, mat nuo pirmų dienų namuose girdėjo rūpestingos mamos smuikininkės, Nacionalinės M. K. Čiurlionio menų mokyklos pedagogės Gintvilės Vytėnaitės griežiamus kūrinius. Vos ketverių Dalia paėmė į rankas pirmąjį savo smuikelį ir pradėjo mokytis teisingai laikyti stryką, išmoko juo prakalbinti stygas. Žengiančią pirmuosius muzikos mokslo žingsnius jaunąją atlikėją lydėjo išmintingi mokytojos Beatos Vasiliauskaitės-Šmidtienės ir profesoriaus Jono Urbos patarimai. 1995 Dalia Kuznecovaitė kasdien mynė M. K. Čiurlionio menų mokyklos slenkstį, daug koncertavo, dalyvavo jaunųjų stygininkų konkursuose, iš kurių grįždavo su laimėjimais ir įgyta patirtimi.

Troškimas siekti daugiau, kantrybė tobulinant atlikimo techniką ir nuoširdi meilė muzikai. Nors toks krūvis kainavo ne vieną bemiegę naktį, tačiau jaunąją smuikininkę tai tik dar labiau grūdino ir skatino nesustoti. 2007-aisiais, puikiai baigusi mokslus, mergina tobulėti, semtis žinių ir gauti profesoriaus Petru Munteanu patarimų išvyko į Rostoko (Vokietija) aukštąją muzikos ir teatro mokyklą.

Kūrybine sėkme ir atkakliu darbu pažymėtas kelias talentingą muzikantę atvedė į Paryžių – šiais metais iš 105 sunkioje atrankoje dalyvavusių smuikininkų ji pirmuoju numeriu pateko į vieną žymiausių pasaulyje mokyklų – Paryžiaus nacionalinę

konservatoriją, kur mokysis profesoriaus Boriso Garlitsky klasėje.

Dalia Kuznecovaitė kaip solistė griežia su daugeliu kolektyvų. Jos koncertų sąrašė rasime Vokietijos simfoninių orkestrų „Deutsche Radio“, „Norddeutsche Philharmonie“, Austrijos simfoninio orkestro „Karntner“, Kijevo filharmonijos simfoninio, Lietuvos nacionalinio simfoninio, Lietuvos valstybinio simfoninio, Lietuvos kamerinio ir Šv. Kristoforo kamerinio orkestrų, Kalgario (Kanada), Kataro filharmonijos simfoninių orkestrų, Prancūzijos Langedoko-Rusijono regiono simfoninio orkestro (Languedoc-Roussillon orchestra), Ščecino simfoninio orkestro, Meksikos valstybinio, nacionalinio bei Monterėjaus simfoninių ir daugelio kitų orkestrų pavadinimus. Ištrūkti iš malonaus koncertinės veiklos sūkurio ir pristabdyti sceninio gyvenimo smuikininkė neketina, mat jos pasirodymų laukia Vokietijos, Ukrainos, Lenkijos, JAV, Pietų Korėjos, Portugalijos publika, tose šalyse jau suplanuoti koncertai. Dalia Kuznecovaitė muzikos garsais su klausytojais kalba įtaigiai ir atvirai, jos griežimas žavi ne tik nepriekaištinga technika, bet ir traukia turinio gelme.

Iš daugybės jaunos virtuozės laimėjimų svarbu paminėti 2007-aisiais tarptautiniame konkurse „Kloster Schöntal“ (Vokietija) iškovotą *Grand Prix* ir specialųjį prizą, 2008 m. laurus J. Brahmsio konkurse, specialųjį Mozarteumo akademijos prizą Austrijoje. Tais pačiais 2008 metais Meksikoje Dalia laimėjo pirmąją vietą ir aukso medalį prestižiniame H. Szeryngo konkurse. 2009 metais Lietuvos Respublikos Prezidentas Valdas Adamkus Dalią Kuznecovaitę už aukštus meninius pasiekimus apdovanojo vardine premija ir garbės raštu.

Lietuvoje gyvenantys klausytojai nuoširdžiai džiaugiasi Dalios Kuznecovaitės sėkme ir visuomet su nekantrumu laukia jos pasirodymų didžiosiose koncertų salėse.

Šių metų kovo pabaigoje Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje klausytojai turėjo progą paminėti Mstislavo Rostropovičiaus 85-ąsias gimimo bei 5-ąsias mirties metines. Du šeštadienius klausytojai rinkosi į salę išgirsti Maestro bičiulių ir bendražygių atliekamų kūrinių.

Kovo 24-osios vakarą Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras, diriguojamas Juozo Domarko, atliko Ludwigo van Beethoveno Penktąją simfoniją c-moll, op. 67, su smuikininku Zakharu Bronu ir violončelininku Ivanu Monighetti – Johannesio Brahmsio koncertą smuikui, violončelei ir orkestrui a-moll, op. 102.

Kovo 31 d. koncerto, skirto Mstislavo Rostropovičiaus penkerių metų mirties metinėms paminėti, programa buvo sudėtinga ir stipri. Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras, diriguojamas Roberto Šerveniko, pirmosios dalies pradžioje pagriežė Algirdo Martinaičio „Nebaigtąją simfoniją“, o po to scenoje pasirodė 2003–2007 metų M. Rostropovičiaus fondo stipendininkė Dalia Kuznecovaitė, ji su orkestru atliko didingą kompozitoriaus Dmitrijaus Šostakovičiaus koncertą smuikui ir orkestrui Nr. 1 a-moll, op. 77. Sudėtingas ir įtampos kupinas kūrinys įtraukė nuo pirmosios natos, iš mažiausio judesio vienas kitą suprantantys ir jaučiantys solistė, dirigentas ir orkestras vedė klausytojus gilių apmąstymų, skaudžių išgyvenimų, grotesko ir gaivališko polėkio kupinu garsų labirintu. Visos keturios koncerto dalys skambėjo nepaleisdamos klausytojo ir ištirpdydamos laiką. Nuskambėjus paskutiniams D. Šostakovičiaus koncerto akordams, salė prapliupo gausiu plojimų lietumi. Nors ką tik pagriežtas stambios apimties kūrinys pareikalavo didelės emocinės ir fizinės iškrovos, solistė padovanojo publikai bisą – Niccolo Paganini variacijas „La Molinara“. Grakščiai ir virtuiziškai smuikininkė stryku lyg burtų lazdele išsklaidė nuo griausmingojo koncerto įsielektrinusią atmosferą.

Antrojoje vakaro dalyje maestro Robertas Šervenikas ir Lietuvos nacionalinis

simfoninis orkestras klausytojus nustebino retai Lietuvoje atliekama nepaprastai gražia ir darniai nuskambėjusia Sergejaus Rachmaninovo simfonija Nr. 3 a-moll, op. 44.

Vakaras buvo turiningas ir neužmirštamas, ypač puikiai skambėjo Dalios Kuznecovaitės smuikas. Po koncerto Saulius Sondeckis kalbėjo, kad tą vakarą svarbiausias buvo Dalios Kuznecovaitės pasirodymas. „D. Šostakovičiaus koncertas, – sakė maestro, – ypač sudėtingas kūrinys. Autorius sukūrė simfoniją, kurios pagrindinę partiją, mano nuomone, atlieka smuikas. Solistas turi atlaikyti visą simfonijos įtampą, išlieti į bendrą piešinį, tačiau kartu privalo išlikti viršuje, nes šio simfoninio kalnagūbrio viršūnė yra smuikas. Man teko ne kartą diriguoti šį koncertą, todėl žinau, kokia tai nelengva užduotis tiek smuikininkui, tiek dirigentui – orkestras privalo neužgožti solisto. D. Šostakovičiaus instrumentuotė šiuo atžvilgiu nėra paprasta, kiekvienas orkestro narys turi labai gerai žinoti savo užduotis ir meistriškai jas atlikti. Noriu labai pasidžiaugti dirigentu R. Šerveniku – jis puikiai akompanavo ir, svarbiausia, saugojo solistę, atskleidė tai, kas svarbu.

Džiugu, kad turime tokios aukštos klasės, puikiai pasiruošusią smuikininkę, kuri gali drąsiai visame pasaulyje reprezentuoti Lietuvą. Gražu žiūrėti, kaip techniškai ir meniškai ji groja, suvokia turinį. Be abejonės, ji dar tobulės ir augs, tačiau jau šiandien Dalia Kuznecovaitė demonstruoja ypač kokybišką atlikimą.“

Keletą žodžių paprašytas tarti maestro Robertas Šervenikas sakė: „Lietuvoje gana retai grojamas D. Šostakovičiaus koncertas reikalauja gilaus šios muzikos supratimo ir ansambliško visose dalyse. Jis labai sunkus solistui ir turi virtuoziskų orkestro vietų, reikalaujančių stipraus pasirėngimo. Labai džiaugiuosi, kad Dalia Kuznecovaitė savo repertuare turi tokią rimtą kūrinį.“

Dar neatvėsusiais koncerto išpūdžiais vieną saulėtą balandžio dieną sutiko pasidalinti ir pati Dalia Kuznecovaitė.

„Džiaugiuosi galėjusi atlikti D. Šostakovičiaus koncertą smuikui ir orkestrui Nr. 1 a-moll, op.77, – sakė smuikininkė, – nes būtent šis koncertas yra mano mylimiausias. Neslėpsiu, jis tikrai sudėtingas, pirmiausia – emociškai. Pirmojoje dalyje (*Noktiurnas*) yra labai daug ilgų natų, kuriose slypi tiek daug skausmo ir dramtizmo, kad šios dalies negalima groti paprastai, be jausmų ir minties.

Antroji dalis (*Scherzo*) taip pat labai dramatiška ir net sarkastiška. Ji sudėtinga techniškai, yra ilga, išplėtota, ją sunku groti kartu su orkestru, mat čia kompozitorius inkrustavo daug kanonų solistui ir orkestro instrumentams. Sunku groti ritmiškai, suderinti tempus. Būtent tempus su maestro Robertu Šerveniku ir Lietuvos nacionaliniu simfoniniu orkestru mes daugiausia ir šlifavome. Ši dalis sunki fiziškai, ją atlikus reikiamu tempu išpildavo prakaitas.

Trečioji dalis (*Pasakalija*) – vėl lėta, kupina skausmo, bet fiziškai leidžia pasiruošti ketvirtajai daliai (*Burleska*), kuri yra gyva, deganti, reikalauja daug jėgų ir ištvermės. Apskritai visame koncerte nėra nė vienos eilutės, kuri būtų be gilios minties. Atmetus psichologinę įtampą, neatsitraukiančią viso kūrinio metu, vien natų griežimas atimtų labai daug jėgų. Repetacijose pagrojusi visą koncertą ištisai, grįždavau namo ir turėdavau prigulti, nes jausdavausi taip, tarsi būčiau bėgusi krosą.“

Paklausta, kodėl bisui pasirinko Paganini kūrinį, smuikininkė teigė norėjusi, kad klausytojai, kuriuos D. Šostakovičiaus koncertas galbūt per daug prislėgė, išeitų

šviesesnės nuotaikos. „Niccolo Paganini „La Molinara“ yra labai virtuoziškas ir malonus ausiai kūrinys. Norėjau, kad publika iš mano pasirodymo išsineštų vieną kitą linksmesnę akordą“, – sakė D. Kuznecovaitė.

Pokalbio metu palietus būsimųjų mokslų Paryžiuje temą, smuikininkė pasakojo, kokią nelengvą užduotį jai teko įveikti: „Reikėjo atlikti 20 minučių laisvą programą iš trijų skirtingų epochų kūrinių, o privalomas kūrinys buvo É. Lalo „Ispaniškosios simfonijos“ 5-oji dalis. Ėmiau galvoti, kokie kūriniai tilptų į nurodytą 20 minučių limitą ir padėtų atskleisti geriausias atlikimo puses bei įtikintų komisiją. Pasvarsčiusi nusprendžiau pasirinkti J. S. Bacho sonatos smuikui Nr. 3 C-dur I d. (*Adagio*), S. Prokofjevo sonatos Nr. 2 D-dur, op. 94, I d. bei F. Waxmano „Carmen fantaziją“. Pirmoji stojamojo egzamino dalis praėjo sklandžiai, o antroje dalyje laukė pokalbis prancūzų kalba, o jos nei M. K. Čiurlionio, nei aukštojoje mokykloje neteko mokytis. Žinoma, rengdamasi stojamajam egzaminui lankiau prancūzų kalbos kursus Vokietijoje, nes žinojau, kad kalbos klausimas nemažai lems galutinį balą. Buvo neramu, ar sugebėsiu išdėstyti savo motyvaciją turėdama dar negausų prancūzų kalbos žinių bagažą. Kai sužinojau, kad įstojau, buvau be galo laiminga.“

Kalbantis su soliste nepasmalsauti apie ateities planus būtų nedovanotina, besišnekučiuojant šis klausimas savaime įsipynė į pokalbį. „Tikiuosi, kad ilgai turėsiu koncertų kaip solistė, bet puikiai suprantu, jog kada nors ateityje norėsiu sukurti šeimą, ilgesnį laiką apsisistoti vienoje vietoje, todėl bus reikalingas nuolatinis darbas. Manęs nevilioja orkestro atlikėjos perspektyva, norėčiau dėstyti. Turėjau nuostabių pedagogų, kurie man davė be galo daug, tad savo sukauptas žinias norėtuši kam nors perduoti. Svajoju būti tokia pedagogė, kuri gali pati pagroti sudėtingiausius kūrinius, kaip mano dabartinis dėstytojas. Manau, negrojančiam žmogui dirbti pedagoginį darbą turėtų būti gana sunku. Tačiau kol kas mano koncertinis grafikas siekia 2014 metus...“ Artimiausiu metu Dalia Kuznecovaitė koncertuos Gdansko festivalyje Lenkijoje, Koblenco mieste Vokietijoje, Kijevo nacionalinės filharmonijos sezono uždarymo koncerte. Pastaruoju koncertu jaunoji atlikėja labai džiaugiasi, nes kvietimas griežti filharmonijos sezono uždarymo renginyje – didelis įvertinimas. Liepos mėnesį laukia koncertai Meksikoje, rudenį – Paryžiuje. 2013-aisiais Dalia ruošiasi koncertų turui JAV (15 koncertų), o 2014-aisiais – turui Vokietijoje (20 koncertų).

Į klausimą, kada jos pasirodymų vėl sulauksime Lietuvoje, smuikininkė atsakė, kad jau šių metų rudenį koncertų salėje *Piano.lt* ji grieš kartu su pianistu Luku Geniušu. „Koncertuoti Lietuvoje man didelis malonumas. Štai ir šį kartą pabudusi koncerto rytą ėmiau šypsotis – juk salėje bus artimų žmonių, mokytojų, dėstytojų, draugų. Žinodama, kad manęs paklausti atėjo tokie žmonės kaip maestro Saulius Sondeckis, maestro Juozas Domarkas, jaučiau didelę atsakomybę ir buvau laiminga. Kaskart grįžusi į Lietuvą jaučiuosi labai gerai“, – šypsodamasi kalbėjo mergina.

Dalia Kuznecovaitė – nepaprastai įdomi, protinga, organizuota ir kartu be galo dvasinga, jautri asmenybė. Mintimis grįžtant į koncertus, kuriuose yra tekę klausytis šios jaunos smuikininkės, prisimenu Vydūno žodžius: „Niekuomet žmogus nėra toks gražus, koks yra kurdamas.“

